

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 22 prill 2014
Nr.ref.:RK563/14

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

Rastin Nr. KI43/13

Parashtrues

Selam Shoshaj dhe Bashkim Krasniqi

Vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml. nr. 31/2013, të 13 marsit 2013

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, kryetar
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Kadri Kryeziu, gjyqtar dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Parashtrues janë z. Selam Shoshaj dhe z. Bashkim Krasniqi nga Prizreni, të cilët në Gjykatën Kushtetuese përfaqësohen nga avokati z. Bashkim Nevzati nga Prizreni.

Vendimi i kontestuar

2. Vendimi i kontestuar është Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml. nr. 31/2013, i 13 marsit 2013, me të cilin refuzohet si e pabazuar kërkesa e parashtruesve për mbrojtjen e ligjshmërisë, e parashtruar kundër Aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Prizren, Kpn. nr. 254/2012, të 15 shkurtit 2013, dhe të Aktvendimit të Gjykatës së Apelit, Kp. nr. 122/2013, të 25 shkurtit 2013.

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes është procedura penale, gjatë së cilës parashtruesit ishin mbajtur në paraburgim pas aktakuzës, por para gjykimit për veprën penale të rrëmbimit të personit, nga neni 159, paragrafi 2, në lidhje me paragrafin 1 dhe nenin 23 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (në tekstin e mëtejme: KPPK).

Baza juridike

4. Kërkesa bazohet në nenin 113.7 dhe 21.4 të Kushtetutës, nenin 22 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji), dhe në rregullin 28 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

5. Më 25 mars 2013, parashtruesit e dorëzuan kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
6. Më 28 mars 2013, Kryetari, me Vendimin Nr. GJR. 43/13, caktoi gjyqtarin Robert Carolan gjyqtar raportues. Të njëjtën ditë, Kryetari, me Vendimin Nr. KSH. 43/13, caktoi Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Snezhana Botusharova (kryesuese), Kadri Kryeziu dhe Arta Rama-Hajrizi.
7. Më 17 tetor 2013, Kolegji shqyrtues e shqyrtoi raportin e gjyqtarit raportues dhe i paraqiti Gjykatës rekomandimin për papranueshmëri të kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

8. Më 8 maj 2009, Prokuroria Publike e Qarkut në Prizren, me Aktakuzën PP. nr. 250/2012m i kishte akuzuar parashtruesit për kryerjen e veprës penale rrëmbim në bashkëkryerje nga neni 159 paragrafi 2 në lidhje me paragrafin 1 të nenit 23 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës.
9. Parashtruesit dhe katër të pandehurit e tjerë akuzoheshin për rrëmbimin e organizuar të G. S. në Prizren më ose rreth 14 shtatorit 2011, dhe mbajtjen e viktimës derisa anëtarët e familjes së tij e paguan shumë prej 100,000 eurosh për lirin e tij. Përpara se shuma të paguhej, familjes së viktimës i ishin bërë disa thirrje telefonike dhe ata ishin kërcënuar të gjithë. Pas pagimit të shumës, në mëngjesin e 19 shtatorit 2011, viktima ishte liruar.

10. Tre nga të pandehurit, B. P., B. D., dhe F. R., akuzoheshin për ndihmë parashtruesve në kryerjen rrëmbimit të organizuar, duke shërbyer si vëzhgues, derisa ishte kryer rrëmbimi, duke fshehur prova dhe duke u ofruar mbështetje morale parashtruesve.
11. Dy nga të pandehurit, B. P. dhe E. X., gjithashtu akuzoheshin për veprën e mbajtjes së paautorizuar të armëve.
12. Me Aktvendimin e Gjykatës Themelore në Prizren, P. nr. 124/2012, të 15 shkurtit 2013, parashtruesit u mbajtën në paraburgim për dy muaj. Gjykata Themelore kishte gjetur se ekzistonte dyshimi i bazuar se parashtruesit e kishin rrëmbyer viktimën dhe e kishin mbajtur derisa ishte paguar shuma e të hollave për lirin e tij disa ditë më vonë. Gjykata kishte konkluduar se ky ishte një krim i rëndë dhe se parashtruesit mund të burgoseshin, nëse më vonë do të shpallehin fajtorë. Gjykata Themelore gjithashtu konstatoi se kryesit e këtij krimi e kishin kërcënuar sigurinë e viktimës dhe familjes së tij si dhe të qytetarëve të tjerë. Për shkak të mënyrës së guximshme në të cilën ky krim ishte kryer, Gjykata Themelore konkludoi se ekzistonte mundësi e madhe që parashtruesit mund ta kryejnë këtë krim përsëri, në qoftë se ata nuk do të ishin në paraburgim. Gjykata gjithashtu gjeti se për shkak të mundësisë së dënimit me burgim të gjatë, në qoftë se parashtruesit do të ishin dënuar për këtë vepër, do të ekzistonte një rrezik serioz që parashtruesit të fshiheshin apo të iknin, në qoftë se ata do të liroheshin nga paraburgimi.
13. Gjykata e Apelit, në Aktvendimin Kp. nr. 122/2013, të 25 shkurtit 2013, e refuzoi ankesën e parashtruesve dhe gjeti se ekzistonte dyshimi i bazuar se parashtruesit kishin kryer vepër penale dhe se Gjykata Themelore ofroi arsye të mjaftueshme për t'i mbajtur parashtruesit në paraburgim dhe se ekzistonte frika e arsyeshme që parashtruesit mund të iknin për shkak të dënimit të gjatë që mund të shqiptohej kundër tyre.
14. Gjykata Supreme e Kosovës, në Aktgjykimin Pml. nr. 31/2013, të 13 marsit 2013, e refuzoi kërkesën e parashtruesve për mbrojtje të ligjshmërisë kundër Aktvendimit të Gjykatës Themelore në Prizren, P. nr. 124/2012, të 15 shkurtit 2013, dhe Aktvendimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Kp. nr. 122/2013, të 25 shkurtit 2013. Gjykata Supreme gjeti në mënyrë specifike se ato gjykata nuk e kanë shkelur supozimin e pafajësisë që parashtruesit e kanë si të pandehur në këto procedura. Gjykata Supreme gjithashtu gjeti se ato gjykata thjeshtë gjetën se në bazë të procedurave gjyqësore dhe provave të paraqitura paraprake ekzistonte “*dyshimi i bazuar,*” e jo “*prova përtej dyshimit të bazuar,*” se parashtruesit ishin të përfshirë në veprën penale, për të cilën momentalisht janë duke u gjykuar. Gjykata Supreme gjeti në mënyrë specifike se mbetet ende për t'u përcaktuar në fund të gjykimit se a ekzistonte dëshmia përtej dyshimit të bazuar se parashtruesit ishin fajtorë për krimin, siç akuzoheshin ata. Gjykata Supreme gjithashtu gjeti se neni 189 i Kodit të Procedurës Penale kërkon nga gjykatat e ulëta që të vendosin lidhur me kërkesën për paraburgim brenda 48 orësh nga paraqitja e ankesës. Gjykata gjeti se nuk kishte asnjë provë se gjykatat e ulëta kishin vepruar pa shqyrtimin e të gjitha provave në çështjen nëse duhej që parashtruesit të mbaheshin në paraburgim në pritje të procedurës së gjykimit.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

15. Parashtruesit pretendojnë se gjykatat e rregullta kishin shkelur nenin 5 [E Drejta për Liri dhe Siguri] dhe nenin 6 [E Drejta për një Proces të Rregullt] të Konventës Evropiane për të Drejta të Njeriut, nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe nenin 29 [E Drejta për Liri dhe Siguri] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Kushtetuta), duke dështuar të prezumojnë se ata janë të pafajshëm ndaj akuzave të paraqitura kundër tyre në këtë fazë të procedurës penale, gjatë marrjes së vendimeve për paraburgimin dhe për dështimin e shqyrtimeve të detajuara në vendimet e tyre.
16. Parashtruesit akuzojnë gjykatat e rregullta se thjeshtë u angazhuan në praktikën “copy dhe paste” në lidhje me mënyrën e arritjes së vendimeve të tyre në lidhje me paraburgimin dhe gjoja dështuan të shpjegojnë pse situata e tyre në lidhje me paraburgimin është ndryshe nga ajo e të pandehurve të tjerë në këtë rast.

Pranueshmëria e kërkesës

17. Për të qenë në gjendje të shqyrtojë kërkesën e parashtruesve, Gjykata duhet së pari të vlerësojë nëse parashtruesit i kanë përmbushur të gjitha kriteret e pranueshmërisë, të parapara me Kushtetutë dhe të specifikuar më tej në Ligj dhe në Rregullore të punës.
18. Lidhur me këtë, Gjykata i referohet nenit 113.7 të Kushtetutës, i cili përcakton:
“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.
19. Gjykata gjithashtu i referohet neneve 47 dhe 48 të Ligjit. Neni 47 (2) i Ligjit parashikon që:
“Individi mund ta ngritë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.
20. Neni 48 i Ligjit po ashtu parashikon:
“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësojë saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestojë”.
21. Gjithashtu, rregulli 36 (1) a), b) dhe c), dhe (2) a) dhe d) i Rregullores së punës parashikojnë që:
*“(1) Gjykata mund t'i shqyrtojë kërkesat vetëm nëse:
a) janë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive të përcaktuara me Ligj kundër vendimit ose kundër aktgjykimit të kundërshtuar;*

b) kërkesa parashtrohet brenda katër (4) muajsh nga dita e dorëzimit të vendimit të mjetit të fundit juridik efektiv të parashtruesi; ose

c) kërkesa nuk është qartazi e bazuar.

(2) Gjykata do të refuzojë një kërkesë si qartazi të pabazuar, nëse bindet se:

a) kërkesa nuk arsyetohet *prima facie*;

d) kur parashtruesi nuk dëshmon në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij”.

22. Gjykata konsideron se parashtruesit e kërkesës nuk i kanë përmbushur kushtet e pranueshmërisë për arsyet si në vijim.

23. Sipas Kushtetutës, Gjykata Kushtetuese nuk është gjykatë e apelit, kur shqyrton vendimet e nxjerra nga gjykatat e rregullta. Roli i gjykatave të rregullta është që të interpretojnë ligjin dhe të zbatojnë rregullat përkatëse të së drejtës procedurale dhe materiale (shih, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz kundër Spanjës [DHM], nr. 30544/96, paragrafi 28, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut [GJEDNJ] 1999-1).

24. Për më tepër, neni 29 i Kushtetutës parasheh në pjesën përkatëse:

1. *Secilit i garantohet e drejta e lirisë dhe e sigurisë. Askush nuk mund të privohet nga liria me përjashtim të rasteve të parapara me ligj dhe me vendim të gjykatës kompetente, si në vijim:*

[...]

(2) *për dyshim të bazuar për kryerje të veprës penale, vetëm kur privimi nga liria me një bazë të arsyeshme konsiderohet i domosdoshëm për të parandaluar kryerjen e një veprë tjetër penale dhe vetëm për një periudhë të shkurtër kohore para gjykimit në mënyrën e përcaktuar me ligj;*

[...]

25. Gjithashtu, neni 5 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ) në pjesën përkatëse parasheh:

1. *“Çdokush ka të drejtën e lirisë e të sigurisë personale. Askujt nuk mund t’i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijojnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj:*

[...]

Kur është arrestuar dhe paraburgosur për t’u çuar përpara autoritetit gjyqësor kompetent, kur ka arsye të besueshme për të dyshuar se ai ka kryer një veprë penale ose kur ka motive të arsyeshme për të besuar se është e domosdoshme që të pengohet të kryejë një veprë penale ose të largohet pas kryerjes së saj”.

26. Në dritën e këtyre dispozitave, Gjykata vëren se, në rastin konkret, tri gjykatat e rregullta të Kosovës konstatuan se kishte dyshim të bazuar se parashtruesit mund të jenë përfshirë në akuzat penale, të paraqitura kundër tyre dhe gjetën se në këto rrethana dhe prova para tyre privimi nga liria ishte i nevojshëm për të parandaluar kryerjen e ndonjë veprë tjetër penale. Po të njëjtat gjykata nuk gjetën se për të pandehurit e tjerë të parashtruesve është i nevojshëm paraburgimi paraprak, sepse rrethanat dhe pjesëmarrja e dyshuar e tyre në krimin e dyshuar ishte më pak serioze se ajo e parashtruesve dhe me më pak gjasa që ata të kryenin ndonjë krim tjetër dhe/ose të ikin.
27. Për më tepër, neni 31 i Kushtetutës parasheh në pjesën përkatëse:
- “Çdokush i akuzuar për veprë penale, prezumohet të jetë i pafajshëm derisa të mos dëshmohet fajësia e tij/saj, në pajtim me ligjin [...]”.*
- ndërsa neni 6 i KEDNJ në pjesën përkatëse me fjalë të ngjashme parasheh:
- “Çdo person i akuzuar për një veprë penale prezumohet i pafajshëm, derisa fajësia e tij të provohet ligjërisht”.*
28. Në rastin në shqyrtim, tri gjykatat e rregullta të Kosovës, duke përfshirë Gjykatën Supreme të Kosovës, i respektuan rregullat e procedurës penale dhe i nxorën vendimet e veta lidhur me paraburgimin e vazhduar në bazë të dyshimit të bazuar se parashtruesit mund të kenë kryer krimin, siç akuzohen. Këto gjykata asnjëherë nuk kanë prezumuar se parashtruesit ishin fajtorë. Në të vërtetë, Gjykata Supreme qartë deklaroi se parashtruesit konsideroheshin të pafajshëm dhe se vendimi final në rastin e tyre mund të jetë *“të pafajshëm”*.
29. Përveç kësaj, parashtruesit nuk kanë dorëzuar ndonjë provë *prima facie* që do të tregonte shkeljen e të drejtave të tyre kushtetuese (shih, Vanek kundër Republikës së Sllovakisë, Vendimi i GJEDNJ-së për pranueshmërinë e kërkesës nr. 53363/99, të 31 majit 2005).
30. Në të vërtetë, gjykatat e rregullta bënë gjetjet specifike se:
- a. ekzistonte dyshimi i bazuar se parashtruesit mund të kenë kryer veprën penale, për të cilën ata akuzohen;
 - b. ekzistonte dyshimi i bazuar se, nëse nuk burgosen, parashtruesit mund të ikin ose të kryejnë ndonjë veprë tjetër penale; dhe
 - c. këto gjetje u bënë, duke e ditur se parashtruesit ende supozohen të pafajshëm ndaj akuzave të paraqitura kundër tyre.
31. Duke vepruar në këtë mënyrë, rrjedhimisht gjykatat e rregullta i respektuan plotësisht të drejtat e parashtruesve, sipas Kushtetutës dhe Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
32. Në këto rrethana, Gjykata konkludon se kërkesa nuk i plotëson kriteret e pranueshmërisë, pasi që ajo dështoi të paraqes dhe të mbështesë me prova pretendimin që aktgjykimi i kontestuar ua ka shkelur të drejtat dhe liritë e tyre.

33. Nga kjo rezulton se kërkesa është qartazi e pabazuar në përputhshmëri me rregullin 36 (2) b), i cili përcakton se:

“Gjykata do të refuzojë një kërkesë si qartazi të pabazuar, nëse bindet se: [...] faktet e paraqitura në asnjë mënyrë nuk e arsyetojnë pretendimin për shkeljen e një të drejte kushtetuese”.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të nenit 113.7 të Kushtetutës, neneve 47 dhe 48 të Ligjit, dhe në mbështetje të rregullit 36 (1) c) dhe rregullit 56 (2) të Rregullores së punës, më 17 tetor 2013, njëzëri

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- III. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- IV. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Robert Carolan

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani